

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

**Toledo, Francisco de
Coloniæ Agrippinæ**

38. De monte pietatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

De monte pietatis.

CAPVT XXXVIII.

Mons pietatis, est quædam summa pecuniæ, aut rem-
pecunia æstimabilium, quæ in pauperum refugium,
vel à diuite vno, vel multis, aut à Principe, vel repub-
blica aut aliqua communitate reposita est. Ex hac pauperibus
solet mutuari gratis. Huius conditiones seu leges esse solent:

Primò, vt detur mutuuum ad breue tempus, puta, ad annum
plus, minus; nec excedat vt possit pecunia multis mutuari, &
per eam multis subueniri.

Secundò, vt mutuetur sub pignore, ne pauperes in solutõe
negligentes sint, & mons consumatur.

Tertiò, vt, si intra tempus signatum non soluitur mutuuum,
pignus vendatur & detur monti, quod ei debetur, vt possit sub-
ueniri alijs.

Quartò, vt, cui mutuuum datur singulis mensibus, quibus
mutuum acceptum possidet, eroget aliquam summam bonæ
& paruam pecuniæ monti, pro expensis, quas ministri faciunt.
Hic dicitur mons pietatis. Et quamuis olim fuerit inter Do-
ctores magna controuersia, an sit licitus, quia videtur pro mu-
tuo aliquid accipere, tamen Leo Decimus Papa expediat bula-
lam, quæ habetur Concil. Lateran. sess. 10. quæ montem talem
probat licitum esse, & ab alijs suis prædecessoribus approba-
tum, nec habere labem vsuræ; & excommunicat contrarium
legentes vel scribentes: quamuis dicat melius esse, vt qui tales
instituant montes, etiam instituant redditus peculiaris pro
expensis ministrorum. Vnde non possum non mirari Cæc.
in opusculo de monte pietatis, & Soto lib. 6. q. 1. art. 6. qui con-
tra istum montem inuehuntur; pace ipsorum, nimis audaces
& sine ratione, & ni fallor, qui tale diceret, purò esse excom-
municatum. Melius Nauar, super cap. 1. 14. q. 3. ipsum probat, &
absque dubio probandus est, si fiat, vt a sede Apostolica est
probat.

Sunt enim tres conditiones necessariae.

Prima, vt ex mutuo nihil lucri accedat monti, vltra id quod
habebat.

Secunda, vt, quod à mutuario accipitur, sit pro obligatio-
ne, qua mons obligatur mutuari indigenti, & pro expensis,
quæ necessariae sunt pro montis conseruatione, & hoc vocat

Papa

Papa pro indemnitate. Nam mons debet mutuare sic, ut non patiatur damnum.

Tertia, ut nihil accipiatur ultra expensas & causas predictas quæ debent esse moderatæ nimis, puta, quantum necessarium est. Vnde, non sunt plures ministri in monte constituendi, quam sint necessarii, nec aliæ expensæ superflue fieri debent: pro his enim accipere aliquid, usura esset. Hunc autem montem licitum esse, ratio aperta probat.

Primo, si quis peteret à me mutuo, quod ego non possem illi mandare, quia ver. gra. absens est, nisi expensas aliquas faciendo, profecto licitum esset, ultra mutuum pro expensis pacisci, quia hoc non est lucrari, sed refarcire damnum. Ergo non tenetur ipse mons, vel dominus illius proprijs expensis alere eos, qui constituti sunt ad mutuandum; propterea omnes dicunt, Caiet. verb. usura, & Scotus lib. 6. q. 1. ar. 2. ad 4. Gloss. 14. q. 3. can. si foeneraueris. Panor. cap. consuluit, de usur. Sylu. verb. usura. 2. §. 2. quod mutuare alicui, obligando, ut ipse sibi, cum opus habuerit, remutuet, est usura, quia obligatio est appetibilis pecunia. Cum ergo mons obligetur mutuare petenti pro tali obligatione aliquid potest exigere. Et per hoc soluitur argumentum illorum: dicunt enim, si quis diues vellet constituere aliquam pecuniam separatam ad mutuandum, non potest exigere expensas, quas facit in conseruanda illa; dico non esse simile: nam diues hic non obligatur mutuare, cum exigitur, sicut obligatur mons, nec illius pecunia tradita est in pauperum commune dominium, sicut est pecunia montis; bene tamen posset aliquis mutuare, exigendo expensas a mutuatario, ut in casu posito dicebam, cum rogatus mutuat. Ex his ergo patet licitum esse, existentibus conditionibus.

De alijs montibus, qui in vsu sunt in quibusdam locis.

CAPVT XXXIX.

In quibusdam ciuitatibus solent etiam alij montes constitui a priore longe diuersi. Aliquando Princeps, Dominus, aut ipsa ciuitas, supra quosdam proprios redditus solent summam pecuniæ accipere, & singulis annis, octo, vel septem